

Sygn. akt III A Ua 1119/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Pauter
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz (spr.) SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Dagmara Kiełtucka

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku K. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o przeliczenie emerytury

na skutek apelacji K. H.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 11 marca 2013 r. sygn. akt VIII U 3157/12

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawczynie na rzecz strony pozwanej kwotę 120,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

K. H. domagała się przeliczenia emerytury w oparciu o przepisy ustawy z 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin.

Decyzją z 5 czerwca 2012 r. organ rentowy odmówił jej przeliczenia świadczenia w ww. sposób. Wnioskodawczynie zaskarżyła decyzję.

Sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy we Wrocławiu, który wyrokiem z 11 marca 2012 r. oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

K. H., ur. (...), w dniu 9 czerwca 2009 r. złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z 2 września 2009 r. ZUS przyznał jej prawo do świadczenia od 1 czerwca 2009 r. Decyzją z 1 marca 2012 r. Zakład zwaloryzował emeryturę. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 27 września 2012 r.

We wniosku z 30 kwietnia 2012 r. ubezpieczona wystąpiła o przeliczenie emerytury w oparciu o przepisy ustawy z 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin podając, że działalność twórczą rozpoczęła 12 grudnia 1973 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, że K. H. z wnioskiem o emeryturę wystąpiła po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego, a zatem przepisy art. 32 i art. 33 ustawy emerytalno-rentowej, dotyczące wcześniejszego prawa do emerytury, nie mają w sprawie zastosowania. W dacie złożenia wniosku ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin już nie obowiązywała, gdyż utraciła moc z dniem 1 stycznia 2003 r. na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2012 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Obowiązująca obecnie ustawa emerytalna z 17 grudnia 1998 r. przewiduje dla pewnej grupy twórców możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę. Jest to jedyne uprawnienie emerytalne dla tej grupy zawodowej. Ustawa emerytalno-rentowa nie zawiera innych zapisów odnośnie nabycia prawa do emerytury przez twórców, a również nie wyszczególnia innego sposobu obliczenia wysokości emerytury dla twórców.

Apelację wywiodła wnioskodawczyni, zarzucając orzeczeniu naruszenie:

- art. 3 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin w zw. z art. 2 Konstytucji przez ich niezastosowanie, co narusza zasadę ochrony praw nabytych i zaufania obywateli do państwa;
- art. 233 § 1 kpc przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, to jest dokonania jego oceny wybiórczo, z pominięciem akt organu rentowego w części wskazującej na spełnienie przez wnioskodawczynię warunków uprawniających do otrzymywania emerytury w wysokości obliczonej według powołanej ustawy z 27 września 1973 r.

Wniosła o zmianę decyzji przez przyznanie prawa do przeliczenia świadczenia w oparciu o zasady ujęte w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin, ewentualnie – o uchylenie wyroku oraz zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zarzutów K. H. wskazała, że w świetle zasady ochrony praw nabytych należy uznać, że jej emerytura winna być obliczona zgodnie za zasadami ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin, pomimo że przestała ona już obowiązywać. Skoro przez cały czas obowiązywania tej ustawy wnioskodawczyni spełniała określone w niej warunki uprawniające do otrzymywania emerytury na zasadach w niej określonych i przez większość czasu opłacała składki według tej ustawy, to należy uznać, że nabyła prawo (a przynajmniej jego ekspektatywę) do zaopatrzenia emerytalnego w wysokości i na zasadach określonych w przepisach art. 3 i art. 10 ustawy z 27 września 1973 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni nie jest uzasadniona, bowiem wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu.

Stan faktyczny sprawy jest niesporny. Wnioskodawczyni, która nabyła prawo do emerytury od 1 czerwca 2009 r., domagała się obliczenia jej wysokości według zasad wskazanych w ustawie z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U.1983.31.145 j.t.).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.09.153. 1227 j.t.) stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie

powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast według art.129 ust. 1 tejże ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Przepisy te, pozostające we wzajemnym związku, należy interpretować tak, że prawo do emerytury powstaje z mocy prawa, lecz jego realizacja w postaci wypłaty świadczenia wymaga potwierdzenia decyzją. Z reguły datą nabycia prawa do emerytury jest dzień osiągnięcia wieku przewidzianego w ustawie, przy spełnieniu przesłanki stażowej. Samo jednak powstanie prawa do świadczenia odróżnić należy od jego ustalenia deklaratoryjną decyzją organu rentowego oraz od prawa do pobierania świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2001 r., II UKN 136/00, OSNAPiUS 2002 nr 18, poz. 441, uchwałę SN z 5 czerwca 2003 r., III UZP 5/03, OSNP 2003/18/442, uchwałę SN z 20 grudnia 2000 r., III ZP 29/00, OSNAPiUS 2001 nr 12, poz. 418).

Wnioskodawczyni powszechny wiek emerytalny osiągnęła 21 czerwca 2008 r., jednak, wobec późniejszego złożenia wniosku o emeryturę, świadczenie zostało jej przyznane decyzją organu rentowego od 1 czerwca 2009 r. Emeryturę K. H. nabyła zatem na podstawie obecnie obowiązującej ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i na zasadach wyrażonych w tej ustawie Zakład obliczył wysokość emerytury.

Taki sposób przyznania i obliczenia wysokości emerytury wnioskodawczyni w żaden sposób nie narusza konstytucyjnej zasady ochrony praw nabytych, bowiem ubezpieczona nie nabyła prawa do emerytury pod rządami ustawy o zaopatrzeniu twórców i rodzin. Przepisy tej ustawy, dotyczące zasad nabywania emerytur przez twórców, przestały obowiązywać z dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. z dniem 1 stycznia 1998 r., o czym stanowi art. 195 pkt 1 ustawy o FUS. A zatem przepisy emerytalne ustawy o zaopatrzeniu twórców i ich rodzin, w tym art. 3 i art. 10, przestały obowiązywać na długo przed osiągnięciem przez ubezpieczoną wieku emerytalnego i nabycia przez nią prawa do świadczenia. Sama zaś ustawa utraciła moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 2003 r., jak prawidłowo wskazał Sąd Okręgowy.

Wprawdzie ubezpieczona odprowadzała składki na ubezpieczenie emerytalne częściowo pod rządami ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym twórców, jednak nie oznacza to, że nabyła wówczas ekspektatywę nabycia emerytury na podstawie tej ustawy, jak określiła to wnioskodawczyni. Jak wyżej wspomniano, prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia przesłanek: stażowej i osiągnięcia wieku emerytalnego, a te warunki ziszczyły się u wnioskodawczyni już po utracie mocy obowiązującej przez ustawę z 27 września 1973 r., a pod rządami aktualnej ustawy emerytalno-rentowej z 17 grudnia 1998 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.).